

CUPRINS

DIN VOLUME

STAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI PUBLIC SECUNDAR LA FINELE ANULUI ȘCOLAR 1880—1881. DUPĂ RA- POARTELE COMISIUNILOR CARI AU ASISTAT LA EXAMENE

Raportul Comisiunii I literare asupra examenelor gimnazi- ilor din București	11

AZILUL „ELENA DOAMNA“

I. Ajutorarea săracilor în trecut	24
II. Întemeierea Azilului „Elena Doamna“	28
III. Dezvoltarea Azilului „Elena Doamna“	31
IV. Starea actuală a azilului	35
[V]. Poziția Azilului „Elena Doamna“	39

ȘCOLILE NOASTRE SĂTEȘTI

LOCALURILE

Pozițiunea școlii primare	47
Menirea școlii primare	53
Mijloacele învățămîntului primar	58
Localurile școlare	66
Starea învățămîntului nostru primar	75
Un proiect de construcțiuni	85
Încheiere	91

ISTORIA UNIVERSALĂ. MANUAL PENTRU ÎN- VĂȚĂMÎNTUL SECUNDAR LUCRAT DE IOAN SLAVICI

Prefață la Partea I. Cele mai vechi timpuri și an- tichitatea elină-romană	101
Prefață la Partea a II-a. Evul mediu	105

INSTITUTUL „IOAN OTTETELEȘANU”.

ACTE RELATIVE LA FUNDATIUNE ȘI ORGANIZARE. 1876—1894

XIII. Proiect de organizarea Institutului „Otteteleșanu” întocmit de domnul Ioan Slavici	113
1. Educațiunea fizică	115
2. Educațiunea morală	116
3. Educațiunea casnică	120
4. Instrucțiunea	123
XIV. Programul de studii pentru Institutul „Otteteleșanu”, întocmit de domnul Ioan Slavici	126
Religiunea	126
Limba și literatura română	128
Istoria	131
Geografia	132
Purtarea socotelilor și rînduiala gospodăriei	134
Cunoștințe despre viață și natură	136
Științe morale	139
Desemnul	139
Caligrafia	139
Muzica vocală	140
Gimnastica	140
Lucrul de mîină	140
XV. Regulament pentru conducerea internă a Institutului „Ioan Otteteleșanu”, întocmit de domnul Ioan Slavici	141
1. Personalul	141
2. Rînduiala casei	143
3. Disciplina	144
4. Rînduiala socotelilor	145
5. Servitorii	145
[Cuvîntarea lui Ioan Slavici la inaugurarea Institutului „Ioan Otteteleșanu”]	146

POVEȚE PENTRU BUNA CREȘTERE A COPIILOR.

PARTEA I. NOȚIUNI DE ETICĂ ȘI ESTETICĂ

Prefață	153
Introducere	155
A. Noțiuni generale	155
I. Sancțiunea morală	157
II. Scopul moral	159

III. Fundamentul moral	160
1. Fundamentul moralei convenționale	161
2. Fundamentul moralei religioase	162
3. Fundamentul moralei filosofice	162
B. Împărțirea eticei	165
I. Partea generală	166
II. Partea specială	167
Partea generală	168
Noțiuni de fiziologie	168
I. Organele de nutrițiune	170
II. Organele de simțire	173
1. Sistemul nervos	176
2. Somnul	180
Noțiuni de psihologie	181
A. Minte	183
Noțiuni de logică	183
I. LUAREA-AMINTE	184
1. Ivirile	185
2. Reprezentațiunile	186
II. ADUCEREA-AMINTE	188
1. Imaginile	189
2. Mediul intern	191
3. Atențiunea	192
4. Fantazia	193
III, CUGETAREA	194
1. Analiza	195
2. Sinteza	196
3. Raționamentul	197
a. Inducțiunea	199
b. Deducțiunea	199
B. Inima	200
Noțiuni de estetică	200
I. SIMȚĂMINTELE INFERIOARE	202
1. Egoismul	204
2. Compătimirea	207
a. Simțămîntul comun	210
b. Caritatea	210
II. SIMȚĂMINTELE SUPERIOARE	210
1. Frumosul	212
a. Unitatea	215
b. Armonia	216

c. Măreția	217
2. Binele	219
3. Adevărul	220
a. Firea lucrurilor	221
b. Firea adevărului	224
4. Simțămîntul religios	226
C. Voința	227
Noțiuni de etică	227
A. FAPTA OMENEASCĂ	229
I. Binele moral	230
II. Ideile morale	232
III. Morala socială	234
a. Familia	234
b. Morala publică	238
B. MOTIVELE	239
I. Motivele morale	242
II. Motivele individuale	245
1. Slăbiciunile	246
2. Patimile	247
3. Trebuințele morale	249
4. Conflictele de datorii	251
C. LIBERTATEA VOINȚEI	253
I. Caracterul	255
II. Libertatea individuală	258
III. Virtuțile	261
1. Cumpătarea	262
2. Dignitatea	263
3. Cuvîința	264
4. Iubirea de muncă	264
5. Simțămîntul de datorie	265
6. Simțămîntul de dreptate	266
7. Iubirea de adevăr	267

INSTITUTUL „IOAN OTTETELEȘANU” DIN
MĂGURELE
MONOGRAFIE

II. Înființarea institutului	271
III. Instrucțiunea	274
Programul de studii	275
Clasa I	275
Clasa II	276

Clasa III	276
Clasa IV	277
Clasa V	277
IV. Deprinderi practice	278
1. Secțiunea bucătăriei	278
2. Secțiunea atelierului	279
3. Secțiunea clasei	280
4. Secțiunea dormitorului	280
V. Gospodăria	281
1. Curțile de păsări	281
2. Prăsila de porci	282
3. Lăptăria	282
4. Pescăria	283
5. Stupăria	284
6. Grădina de legume	284
7. Pomătul	285
8. Via	286
9. Cuptorul de pâine	286
VI. Atelierul de țesătorie	287
VII. Chivernisirea	288
1. Cămara	288
2. Garderoba	290
3. Stricăciunile	290
VIII. Educațiunea	291
1. Educațiunea fizică	292
a. Aerul	292
b. Apa	293
c. Higiena corporală	294
d. Căutarea medicală	295
e. Hrana	295
2. Educațiunea morală	304
a. Simțămîntul religios	307
b. Simțămîntul comun	308
c. Iubirea	309
3. Educațiunea intelectuală	311
4. Educațiunea profesională	313
Rezultate	315
EDUCAȚIUNEA RAȚIONALĂ	
Creșterea rațională	323
Noțiuni generale	323

I. Educațiunea	328
1. Educabilitatea	332
2. Limitele educabilității	336
II. SCOPUL EDUCAȚIUNII	338
1. Educațiunea fizică	341
2. Educațiunea morală	344
a. Binele moral	347
b. Bunele porniri	349
3. Educațiunea intelectuală	353
4. Educațiunea profesională	357
III. Mijloacele de educațiune	361
1. Iubirea	362
2. Autoritatea	370
a. Răbdarea	371
b. Simțămîntul de dreptate	372
c. Buna-credință	373
d. Minciuna	374
e. Pedanteria	374
f. Ignoranța	375
g. Decența	376
3. Exemplul	377
4. Pedepsele	379
a. Rostul pedepsei	380
b. Măsura pedepsei	381
c. Felul pedepsei	382
5. Recompensele	385
Incheiere	386

EDUCAȚIUNEA FIZICĂ

Privire generală	391
A. Nutrițiunea	394
I. Alegerea alimentelor	397
1. Aerul	400
2. Apa	403
3. Sărurile	406
4. Carbonatele	409
5. Azotatele	413
[6]. Regimele	415
II. Prepararea alimentelor	416
1. Dospirea	419
2. Fierberea	421

3. Prăjirea	423
4. Coacerea	424
5. Frigerea	425
III. Stimulentele	426
1. Stimulentele firești	426
2. Stimulentele artificiale	431
B. Simțirea	433
1. Temperamentul	437
2. Simțurile	439
3. Simțămintele	446
C. Mișcarea	450
D. Viața sexuală	458
Încheiere	462

EDUCAȚIUNEA MORALĂ

Rostul vieții morale	467
Treptele educațiunii morale	470
A. Educațiunea individuală	476
I. Egoismul material	477
1. Mîncarea	479
2. Băutura	482
3. Somnul	483
4. Îmbrăcămintea	485
5. Tigna vieții	486
6. Viața sexuală	486
II. Amorul propriu	488
1. Dignitatea omenească	489
2. Dignitatea personală	494
III. Vanitatea	498
1. Modestia	500
2. Discrețiunea	502
3. Corectitatea	504
4. Firea îngăduitoare	505
5. Bunăvoința	507
IV. Ambițiunea	508
B. Educațiunea personală	512
I. Simțimîntul comun	515
1. Simțimîntul familial	518
2. Simțimîntul de clasă	523
3. Simțimîntul național	525
4. Spiritul de corp	527

5. Patriotismul	529
6. Iubirea de oameni	531
II. Caritatea	535
C. Educațiunea impersonală	538

GRAMATICA LIMBII ROMÂNE

Prefață la <i>Gramatica limbii române. Partea I. Etimologia [Morfologia]</i>	547

DIN MANUSCRISE

CUGETĂRI FILOSOFICE

Ce trebuie să înțelegem cînd zicem „filosofie“?	553
Psihologia	558
Ivirea	559
Puterea ivirilor	563
Luarea-aminte	565
Aducerea-aminte	569
Conștiința	578

PSIHOLOGIE

Trebuința adevărului	587
A. Vis și aieva	590
I. Ivirea	590
Puterea de înriurire a ivirilor	594
Conținutul ivirilor	596
[II]. Luarea-aminte	597
Gîndirile	600
[III]. Aducerea-aminte	600
Puterea cugetărilor	601
Ține minte	603
Puterea de înriurire a cugetelor	604
[IV]. Iustificarea fiziologică	604
Animalele	611
Ivirile din trup	612

ÎN COLABORARE

Precuvîntare la <i>Carte de citire</i>	617
Prefață la edițiunea a VII-a a <i>Cursului practic și gradat de gramatică română. Partea sintactică pentru cursul secundar</i>	620

NOTE ȘI COMENTARII

<i>Indici</i>	669